

Piratentraining voor dove jongeren Interview met Johan Wesemann

Waarom heb je deze training ontwikkeld en gegeven?

'Uit onderzoek dat ik deed voor mijn masteropleiding in 2006 bleek dat veel dove jongeren niet goed op de hoogte zijn van wat hen in de samenleving te wachten staat. Ze hebben weinig informatie en kennis over de maatschappelijke dynamiek. Ook verandert de samenleving snel en eist ze steeds meer dynamiek en eigen verantwoordelijkheid van dove mensen, net als van horende mensen. Eigen initiatieven en handelingen worden binnen de samenleving als steeds belangrijker ervaren. Dus de individualisering heeft mede invloed op dove en slechthorende mensen in hun dagelijks functioneren. De training bereidt dove jongeren mentaal voor op hun functioneren in de samenleving. Het gaat om het aanleren van empowerment, waarbij zelfrespect, eigenwaarde en zelfkennis van groot belang zijn voor het vergroten van de sociale redzaamheid. Het trainingsprogramma biedt de dove deelnemers een kans hun kennis te ontwikkelen en de eigen sociale vaardigheden op een hoger peil te brengen in relatie tot de werk- en leefomgeving. Het gaat om een buitenschoolse training, gericht op actieve participatie in de samenleving.'

Waar komt de naam Piratentraining vandaan?

‘Dat was een ingeving. Het is een metafoor voor dove mensen die grensverleggend willen leven. Ze gaan dan per kaperschip de zee op om een “geestelijke buit” te veroveren en inzicht te krijgen in de dynamiek van het “horende landschap”. Bovendien klinkt “Dovenpiraat” treffend zodat deze naam als het ware “geprint” zit in hoofden van mensen. De deelnemers moeten leren vanuit verscheidenheid een bemanning, een team te gaan vormen, om op zee te kunnen varen en om de “horende” klippen heen te zeilen. Daarvoor moet je leren met anderen samen te werken om doelen te kunnen bereiken. Bovendien moet je leren maatschappelijke valkuilen te vermijden.’

Wat houdt de training in?

‘De deelnemers krijgen de kans om in een groep zich met elkaar te identificeren. Verschillende emoties komen hierbij naar voren en ze leren hoe ze dit in balans kunnen brengen met hun rationele denken. Dit helpt ze hun sociale vaardigheden te vergroten. Ze moeten als eerste zichzelf leren kennen voordat ze verder kunnen gaan met hun leef- en werkomgeving. Bij dit trainingsproces krijgen ze ook theorie, die noodzakelijk is voor maatschappelijke inzichten.’

Wat was jouw rol in de training?

‘Ik zorg voor een veilige omgeving. Mijn taak is ook de deelnemers te helpen hun gedachten en gevoelens op tafel te leggen, zodat ze die met elkaar kunnen verkennen en verklaren. Het geeft ze inzicht in hun eigen gedrag. Tevens leg ik verschillende theorieën hierover uit. We oefenen een aantal keren rollenspellen. Ook hierbij krijgen ze inzicht in hun houding tijdens interacties met de omgeving.’

Hoeveel jongeren hebben eraan meegedaan?

‘Totaal hebben elf dove jongeren meegedaan, verdeeld over twee groepen. Iedere groep had vijf zaterdagen training. Eerst wilde ik het met een grote groep doen, maar heb dit toch niet gedaan. Het gaat om een vrij intensieve training.’

Wat hebben de jongeren geleerd?

‘De deelnemers hadden vooraf hun wensen en behoeften op papier gezet. De evaluatie leert dat de training voor de meeste deelnemers een “eyeopener” was. Bij sommigen steeg het zelfvertrouwen wat ze helpt op bijvoorbeeld hun werk. Een jongere stapte over naar een andere studie, een universitaire opleiding. Dat had hij daarvoor niet gedurfd. Weer een ander besloot uit zijn beschermde omgeving te stappen en de wereld in te trekken. Een ander leerde niet altijd de confrontatie uit de weg te gaan en zichzelf te ontkennen. Anderen hebben meer tijd nodig om stappen te zetten. Ingesleten leefpatronen maakt het lastig om in korte tijd te veranderen.’

Ga je hiermee door?

‘Op 5 april 2014 kwamen alle deelnemers bij elkaar voor de evaluatie en uitreiking van de certificaten. De conclusie was dat ze graag aan een vervolgentraining willen meedoen.’